

RESNICA

Uredništvo in uprav-
ništvo:
Ljubljana, Miklošičeva
cesta št. 6, II. nad-
stropje.
Oglasi po dogovoru.

Izhaja vsako soboto.
Naročnina:
za celo leto 10 K, za
pol leta 5 K, za
mesec 1 K.
Posamezna št. 20 h.

Dober glas seže čez deveto vas, grd pa čez deveto deželo.

Belokranjski pregovor.

Velika noč.

Pomlad vstaja. Velikonočni prazniki s svojo veličastno slovesnostjo so prišli, in z njimi prihaja nov duh, nov zrak v zimsko zaduhlost prirode.

Kristus je vstal od mrtvih, vstal po strašni dobi splošne zmede, ko je laž zmagovala in je ljudstvo, od krivih voditeljev zapeljano in zaslepljeno, zasramovalo in opljuvalo Njega, ki je čista Resnica. Žaloigra Velikega tedna je poučna zgodba za vsakoga, ki se bavi z javnim življenjem. Judovski voditelji so napolnili celo ljudstvo s pričakovanjem posvetnega Mesija, ki jim naj donese mogočno kraljestvo, polno blagostanja in slave. In prišel je Mesija, ki se pa ni laskal z lažnjivimi obljubami, ki ni slepil ljudstva s praznimi frazami, ampak je govoril preproste besede skromne resnice in krepostnega samozatajevanja.

Tedaj so sklenili, da mora umreti. Baraba se naj oprost, Kristus pa umri na križu! Zapeljano ljudstvo je upilo in divjalo, ker je mislilo, da stori prav, ako sledi brezvestnim voditeljem.

Za velikim petkom pa je prišla svetla in solnčna nedelja. Resnica je vstala in se je zmagovito povzdignila nad lažjo.

Tako je tudi v javnem življenju. Lahko je vneti ljudske strasti in si za hip pridobiti ljudska srca z bleščečimi frazami. A to ni trajno, ker to, kar ni polno žive notranje resnice, propade in ovne in potem pride razočaranje z bridkim spoznanjem. Bolje je

z lahko in dobro vestjo stati začasno v ozadju, kakor pa z zavestjo prevare žeti neodkritosrčne pohvale.

Naša naloga je, da v tej dobi splošne zmede, ko je zlasti slovensko časopisje popolnoma izgubilo vsak čut za pravičnost, in ko tekmujejo med seboj, kdo bi nalovil z bolj kričečimi barvami več naročnikov, da v tej skrajno nevarni dobi brez strahu na vse strani povemo ljudstvu čisto resnico brez vsakega olepšavanja.

To je najbolje narodno delo, ki je danes mogoče. Sovražnik svojega naroda je, kdor mullaže in hoče se povzdigniti s tem, da narod zapeljuje na napačno pot. Kdor pa prevzame nase težko in bridko delo, da se ustavi povodnji laži in žrtvuje svojo osebo v boju za zaničevano, četudi pošteno stvar, ta res ljubi svoj narod in si zasluži hvaležnost svojega ljudstva.

Ravno v hudem odporu, ki nastane proti nji se spozna, da je stvar dobra, poštena in važna. Ko je začela „Resnica“ izhajati, so se kar zgrozili vsi, ki so se zavedali, da jim je resnica nevarna. In danes le pogledjte, kako se je boje vsi, ki imajo slabo vest! Zoper laž ne reče nobeden nič, ampak vse se ji ponižno klanja. Zoper „Resnico“ pa gredo v strasten boj in izkušajo z vsemi sredstvi preprečiti, da je ne bi ljudstvo izvedelo in spoznalo.

Pa je zaman vsak trud! „Resnica“ ki gre danes skozi svoj Veliki teden, bo zmagala po svoji notranji moči. Prišlo bo spo-

znanje brez dvoma, naša naloga je le ta, da to spoznanje pospešimo, in da čimprej pride vodstvo slovenskih javnih zadev na oni tir, po katerem je mogoče z modrostjo, poštenostjo in resničnostjo doseči pravi in mogočni napredek slovenskega katoliškega naroda!

V to ime vsem prijateljem „Resnice“ velikonočni pozdrav!

Vstajenje liberalcev.

Lepo je, da je slovenski narod edin v svojem stremljenju po narodnem zedinjenju. Kar pa je zelo žalostno, to je, da ob tej priliki prihaja svobodomiselstvo zopet na površje. Slep mora biti, kdor ne vidi, kako narašča od dne do dne ugled in pomen svobodomiselstva na Slovenskem, da na cellem slovanskem jugu. Svobodomiselni politiki, ki jasno in glasno izpovedujejo svoje nasprotstvo in sovraštvo zoper katoliško cerkev, imajo danes dejanski vodstvo naroda v rokah in „katoliški“ politiki, možje ki jih je volilo katoliško ljudstvo na temelju programa slovenskih katoliških shodov — so se udinjali liberalni misli in sledijo slepo diktatu svobodomiselstva. Nad vse značilno je, da je katoliški duhovnik kot poslanec vložil interpelacijo, kjer v osebni prilog znamenemu strastnemu svobodomislecu blati katoliškega duhovnika-sobrata, velezaslužnega delavca v vinogradu Gospodovem! „Katoliški“ poslanci vodijo svobodomislece seboj na shode po deželi in jim odpirajo vrata

LISTEK.

Cudne zgodbe in dogodbe.

Piše Janez Obglavljen.

X.

Konferenca Joza Hudoroviča s Stipo Uzmovičem o uredbi bodočih držav.

Jozo Hudorovič in Stipe Uzmovič sta se sešla pod krivo brezo k važnemu razgovoru, ki ga ne smemo zamolčati častitim bralcem „Resnice“, ker ni nikoli brez haska, ako poslušamo mnenje izkušenih mož, četudi niso ravno naše stranke. Izkušena sta pa bila oba, Jozo tako kakor Stipe iz več tehničnih vzrokov. Prvič sta videla veliko sveta in izkusila od mnogih ljudi dovolj dobrega in slabega v vseh mogočih položajih in razmerah. Drugič sta pa imela vedno stike z oblastmi in sta natančno vedela, kako se je treba obnašati, če pride človek v bližino orožnika, župana, sodnika ali politične gosposke. Stipe je že stal pred porotniki in državni pravdnik je bil dokazal jasno kot beli dan, da mora Stipe naravnost na vislice, tako da je Stipi tekel mrzel pot po hrbtu navzdol in se je nehote potipal za vrat, ker je čutil vrv. Tudi porotniki so kar kimali, da je res tako, pa v odločilnem trenutku so se

zmotili, in so namestu „da“ rekli „ne“ pa je bil Stipe oproščen.

Poznala sta torej ne le ljudstvo, ampak tudi vso javno upravo in sta zato govorila na podlagi bogatih izkušenj.

„Sedi tukaj pod to krivo brezo, dragi Stipe“, je rekel Hudorovič. „Ves svet govori o samoodločbi in o novih državah, tako da moramo tudi mi določiti svoje stališče.“

„Res treba nekaj storiti“, odvrne Stipe, „ker sedanje postave res niso za nič. Če odpravijo vislice in nekaj nepotrebnih paragrafov, bi se izplačalo živeti. Sicer pa mislijo ustanoviti popolnoma novo državo. Tu bi človek s pametjo lahko še naprej prišel do kaj boljšega. Dve državi bosta tu. Ena bo Jugoslavija, druga bo Kočevija. Kaj misliš, katera bo boljša?“

„Jaz sem si stvar tako preudaril“, reče Jozo. „Odločiva se vsak za drugo državo. Če si bosta državi prijazni, si bova lahko segala v roke v raznih ozirih, kakor boš kmalu slišal. Če bosta v vojski, pa še bolje, ker midva ostaneva prijatelja in zaveznika, naj se zgodi karkoli.“

„Prava je ta, pri zvezdi kralja Ramzesa, očeta našega“, je dejal Stipe. „Jozo, ti si za kaj višjega rojen, samo za sodnika ne pojdi ali za žandarja ne v tej ne v drugi državi. Ostani zvest našemu rodu!“

„Kako moreš dvomiti o tem, dragi Stipe“,

odvrne Jozo Hudorovič. „Mi moramo slediti svoji lastni samoodločbi. Tudi na nas sije solnce ali luna kakor na druge narode.“

„No, torej kako si predstavljaš te nove države“, vpraša Stipo Uzmovič.

„Jaz mislim takole: V državi Kočeviji bodo bolj mirni in redni ljudje, ker tam že imajo svojega vojvodo, in ta ima gozdarje in lovce in stražnike s puškami, pa so mu vključ temu tako zvesto vdani, da so ga še za poslanca izvolili. To je znamenje, da tudi v bodoče ne bo težko vladati Kočevarjev, ker so že vajeni klanjati se višjim. Drugače bo pa v Jugoslaviji. Tukaj ne bo nikdar miru. Ti ne trpe, da bi eden izmed njih bil za pol glave večji od navadnih ljudi, takoj mu jo odbijejo. Pri njih velja le tisti, ki se jim laska in ki jim neresnične reči pripoveduje. Vedno jih moraš hvaliti in jim pripovedovati, da so veliki, slavni in mogočni, in da bodo še večji, še slavnejši in še mogočnejši. Potem ti dajo vina piti in ti reko, da si pošten človek. Če jim pa kdo resnico pove, da so zmešani, samoljubni, da sami sebe varajo in da nikoli nič iz njih ne bo, če se ne izpametujejo, te pa opsujejo in opljujejo, da je strah, in te še v časnike denejo, kakor bi bil tele s petimi nogami. V Jugoslaviji bo večna revolucija. Le poslušaj, kaj sedaj govore in pišejo, ko šele deklaracije sklepajo! Gorje mu, kdor kaj pa-

do src katoliškega ljudstva. „Katoliško“ časopisje blati v boju in za katoliško ljudsko stvar osivele može, hvali in poveličuje pa — svobodomislece! Da, „katoliški“ poslanci in drugi katoliški faktorji so hladnokrvno razrušili močno, trdno, skozi desetletja preizkušeno katoliško-politično organizacijo slovenskega ljudstva — mej hozanavpitjem slovenskega svobodomiselstva! Jugoslovansko framonstvo seda na konja — zaslepljeni „katoliški“ može pa mu ponižno drže stremena — — —

Neizogibne posledice tega deloma hudo delskega, deloma otročje negovednega izdajstva nad poštenim katoliškim ljudstvom se pripravljajo. Žalostne posledice svobodomiselnega otevanja našega ljudstva, podjarmljenje katoliškega slovenskega ljudstva s požrtvovalnim, katoliškim svečenstvom vred — pod kopito slovenskih liberalcev.

Najmožnejši, najzaslužnejši in najdoslednejši voditelj slovenskega liberalizma dr. Ivan Tavčar je nekoliko dvignil zaveso in vsem onim, ki se jim še ni omračil v sedajnih razburkanih časih vid in um, razkril taktične poteze liberalizma, ki steza roko po krmilu slovenskega naroda.

Če se izlušči jedro njegovega kamniškega govora, je liberalni voditelj razvil v imenu svoje stranke patrijotičen veleavstrijski program, maksimalen program konfederacije avstrijskih narodov pod habsburško-lorenkim žezlom. — To je bilo zabrnjeno na zgoraj, zavito v razne „šlagerje“ za verne poslušalce. Bilo pa je iz stališča liberalne stranke zelo pametno. Liberalna stranka prepušča nedimenzionirane kozolce izključno — Kalanovi „ljudski“ stranki, za svojo stranko pa reklamuje priznanje politične modrosti in zmernosti, ki računa z realnostjo in ki daje stranki svojstvo sposobnosti, da postane mej Slovenci vladajoča stranka. Kalanova „ljudska“ stranka priganja v svoji zaslepljenosti liberalcem zapeljano ljudstvo — modri liberalni voditelj pa že oddaja svojo vizitko na merodajnem dunajskem mestu — — —

In s hitrimi koraki se bliža čas, ko bodo politični naivneži ljudske stranke, ki hočejo za vsako ceno biti „voditelji“, zavzemali v političnem življenju našega naroda tisti skromni kotiček, ki ga zavzemajo že danes Kalanovi pismarji v Slovenski Maticil

Bilo bi humoristično, če ne bi bilo tako neizmerno žalostno! Kajti glavnega računa ne bodo plačali ti podrepni „voditelji“ — temveč plačati ga bo žalibog moralo katol. slovensko ljudstvo. Ž njim pa tudi poštena, delovna in požrtvovalna duhovščina, ki stoji s solznimi očmi na razvalinah svojega življenjskega dela!

Nemške nakane proti Slovincem.

Med tem ko se pri nas vrši z velikim hrupom agitacija za Jugoslavijo, pa Nemci na tihem zasledujejo svoje cilje, veseleč se tistih „Jugoslovanov“, ki smatrajo kot svojo prvo nalogo, da obrekujejo in v časopisju preganjajo one pametne in modre slovenske politike, ki so s svojim delom največ pripomogli k okrepitvi slovenstva.

V nedeljo, dne 24. marca so zborovali na Dunaju združeni nemški narodni sveti za Češko, Dunaj, Nižjeavstrijsko, Spodnještajersko, Koroško, Kranjsko in Primorje. Na dnevnem redu so bila sledeča poročila: 1. Jugoslovansko vprašanje (poročevalec dr. Ferdinand Egger iz Ljubljane); 2. Razdelitev okrožij in narodna avtonomija (poročevalec dr. Ambroschitsch, Celje); 3. Narodno-politične organizacije; 4. Politični položaj.

Sprejete so bile resolucije, v katerih se zahteva: 1. Vse nemške sile naj se strnejo v obrambo nemštva; 2. Noben del nemštva se ne sme zadovoljiti s preuredbo, ki bi škodovala nemštvu v drugih deželah ali pa se odpovedala važnim nemškim postojankam; 3. Predvsem mora biti zavarovan dohod do Adrije; 4. Zato so Nemci iz Nemškega in avstrijskega stališča nele proti zahtevam, izraženim v majniški deklaraciji Jugoslovanov, ampak proti vsaki narodni avtonomiji, ker bi tvorila ta etapo na poti do jugoslovanske države; 5. Jugoslovansko vprašanje zahteva, da merodajni nemški in ogrski vodilni krogi dogovorno postopajo. Nadalje se je sklenilo, da se osnuje v obrambo nemštva za cel nemški del Avstrije enoten nemško-avstrijski narodni svet, ki bo vodil izključno narodno politiko.

Iz tega vidimo, da Nemci na tihem delajo. Upitje mladinskih „Jugoslovanov“ je le voda na nemški mlin,

ker iz govorov in člankov naših Jugoslovanov dobivajo gradivo za svojo agitacijo, v kateri dokazujejo, da je v interesu države podpirati nemštvo.

Borba se sedaj začne, zlasti na parlamentarnem polju, koder se bo govorilo o reformi ustave. Tu ne bodo več pomagale prazne fraze, ampak samo resno diplomatično delo. Po delu in uspehu bomo sodili!

Sedaj pojde — bolj kot za Jugoslavijo — za življenjske interese Slovencev!

Nemci se gibljejo na celi črti. Koroški nemški duhovniki so začeli posnemati slovenske in so sklenili resolucijo proti ustanovitvi jugoslovanske države in obsojajo vsako izrabljanje vere v politični boj za Jugoslavijo. Liberalno nemško časopisje pa kliče na boj proti izpremembi ustave v jugoslovanskem smislu in grozi vladi, da bo izzvala boj, o katerem še pojma nima „ako ugodni slovenskim zahtevam“.

Prišla je sedaj odločilna doba resnega narodnega dela.

Naša živinoreja.

Poroča se nam od podučene strani:

Težka so vojna bremena za vsakogar, posebno pa še za naše kmetovalce. Nепrestane vojaške dobave in rekvizicije različnih živil, krme in živine, povzročile so veliko nejevoljo ter zabavljanje med našim ljudstvom. Gotovo je, če bi se pri pravilni uporabi in pravilnem razdeljevanju vseh živil in potrebščin ravnalo gospodarsko, da bi se marsikaj prihranilo. Deželni odbor kranjski in drugi faktorji, ki delujejo v prosepah našega kmetijstva, so na vse nedostatke opozorili vojaško oblast, kakor tudi višje centralne oblasti. Marsikaj se je zboljšalo, toda žalibog še vedno je veliko pomanjkljivosti. Naši kmetovalci opazujejo z bistrim očesom, kako se zlasti pri vojaštvu gospodari z živino, ki jo morajo oddajati, senom itd. Žalibog je na tem višja moč, katere ni mogoče popolnoma premagati. Zato ne preostaja drugega, kakor oddati, kar se neobhodno zahteva, ker se ne bo mogel posameznik protiviti. Število živine se na Kranjskem, kakor tudi v vseh drugih avstrijskih kronovinah brezdvomno krči. Zadnji čas je postalo velikansko pomanjkanje težje klavne

metnega zine! Takoj je izdajalec in sramota naroda. Čim bolj jih pa kdo povzdiguje in jih farba, tem večji narodnjak in voditelj je. Če kdo pokaže, da je sposoben kaj pametnega narediti, ga takoj odstavijo in mu očitajo, da je starin, oni pa hočejo biti vedno mladi. To lahko zdaj vidiš vsak dan med Slovenci. In v Srbiji? Tam še jaz ne bi hotel biti za kralja. Saj veš, kako delajo s svojimi kralji.“

„Vem“, reče Stipe. „Moj ded mi je pravil, kako sta s Črnim Jurijem še s prešiči mešetila in jih tihotapila čez mejo. Črni Jurij je bil pošten človek in je bilo prav, da je postal kralj; moj ded ga ni mogel prehvaliti, a še on je svojega očeta ustrelil, in tako je ostalo tam v navadi. O Kara Gjorgje! To so bili lepi časi v Srbiji! A odkar so študirani ljudje začeli vladati v Belgradu, je šlo vse narobe, in ti so državo spravili v propast. Vse študirane ljudi treba najprej odpraviti, ker ti le pišejo in zmešnjavo delajo in niso za noben hasek na svetu!“

„Tudi pri Hrvatih ne bo reda. Le poglej njihove stranke, kako je eden čez drugega! Mažarom se pa dajo radi vladati, le nikomur izmed sebe moči ne privoščiijo.“

„To je dober narod“, dé Stipe. „Pridi k njemu, kadar hočeš, Hrvat je dober človek. Ako janjca peče, ako prešiča kolje, ako pogačo lomi — pridi k njemu, kadar hočeš,

dober človek, zlato srce!“

„Vladati se pa ne zna“, nadaljuje Jozo Hudorovič svoje diplomatsko razmotrivanje. „Vidiš, zato bo v Jugoslaviji vedna revolucija, ker bodo vsakega pametnega vladarja, ki bo hotel red napraviti, strmoglavili in bodo vedno mladiči hoteli priti na vrh. Pa to bo dobro za nas, ker v taki državi bomo mi prišli do veljave. Jaz se odločim za Jugoslavijo, ti Stipe, pa postani kočevski državljani!“

„Če je tako“, dé Stipe, „bi bil tudi jaz raje v Jugoslaviji. Logarji kočevskega vojvode imajo puške, v Jugoslaviji bi pa jaz s puško okoli hodil.“

„Nikar, dragi Stipe“, je dejal Jozo Hudorovič, „boš takoj videl, zakaj! Ti glej, da postaneš v Kočeviji čimprej financar ali poslanec, ali, če mogoče, minister. Isto bom poskusil jaz pri Jugoslaviji. Treba bo določiti mejo. In midva morava delati na to, da bo meja šla ravno med mejo in tvojo bajto. Potem bova pa gledala, da bodo cene v obeh državah različne. Tu bova pa tihotapila blago iz Jugoslavije v Kočevijo in narobe, kakor se sedaj dela med Kranjsko in Hrvaško. Dobiček si bova delila.“

Stipe je kar poskočil od veselja.

„Ta je pa izvrstna! O Jozo, ti si velik mož, ti si glava in ponos vse Ciganije! Koliko ljudi si je sedaj s tem tihotapstvom denarje naredilo! In to moramo dobiti mi v

roko. To je prava samoodločba. Špeh, mast, jajca, meso, govedo — vse bom tihotapil, da bo veselje! Cene bova pa že naredila! Ne bodo več v Karlovcu in v Kamanjah delali kupčij, ampak pri moji in tvoji bajti! Špeh bom prodajal v Kočeviji po petdeset kron! Pri zvezdi kralja Ramzesa, očeta našega, Jozo, ti si pravo pogodil. Jaz podpišem deklaracijo!“

In sta podpisala vsak svojo deklaracijo. Prva se je glasila:

„Jaz Jozo Hudorovič se z navdušenjem izrekam za svobodno Jugoslavijo na podlagi samoodločbe narodov in izrekam zaupanje Jugoslovanskemu klubu ter zaničevanje Šusteršiču in Jakliču. Proč z izdajicami!“

Druga pa je bila sledeča:

„I Stefan Ussmowitsch kon tajč. Bin fir kočjbarische hercogtum unobhengiges. Ale tajč cuzam holten. Ferreter Kopf ob šlugen.“

„Dobro“, je dejal Jozo Hudorovič. „Jaz pošljem svojo deklaracijo Jugoslovanskemu klubu na Dunaju, ti pa nemškemu folksratu v Ljubljani. Najina beseda pa velja.“

„Velja, velja pri zvezdi kralja Ramzesa, pri solncu in pri luni, po noči in po dnevu, na suhem in na mokrem“, je pritrdil Stipe Uzmovič.

Diplomata sta si stisnila roke.

živine, vsled česar se porabi večje število živine za vojaštvo, kakor tudi za civilno prebivalstvo. „Kranjsko deželno mesto za vnovčevanje živine v Ljubljani“ je storilo vse korake, da se Kranjska pritegne kar najmanj mogoče, posebno z ozirom na to, ker imamo pri nas majhnega kmeta in ima vsak le še samo toliko živine, kolikor je potrebuje nujno za delo in pa za obstoj kmetijstva sploh. Pred kratkim je poljedelško ministerstvo razdelilo kontingente, koliko mora dobaviti vsaka posamezna dežela živine za vojaštvo in civilno prebivalstvo. Pri tem se je vzelo za podlago zadnje štetje živine. Oziralo se je več ali manj tudi na gospodarske razmere. Toda živine povsod zelo primanjkuje, zato so zastopniki vseh dežel povedali centralni vladi, da predpisane števila pod nobenim pogojem ne morejo dobaviti. Končno je ministerstvo določilo, da se ima za leto 1918 vzeti kmetovalcem na Kranjskem 36.000 glav živine, to je 16,2% od vse živine.

Na Kranjskem se je naštel 31. oktobra 1917 222.065 glav goveje živine. Od te 57.332 volov, 49.480 mlade živine, 2.682 bikov, 26.132 telic in 68.439 krav. Ministerstvo je zaukazalo, da se ima od volov vzeti tekem celega leta, razdeljeno enakomerno na posamezne mesece, 18.800 glav, od mlade živine 2.400, od telic 7.800 in od krav 7.000. Biki naj bi ostali za pleme. To število se bo moralo brezpogojno dobaviti, ako ne z lepo pa potem prisilne rekvizicije, ker kakor hitro bi „Deželno mesto“ te živine ne dobavilo, pride vojaštvo samo in izvede brezobzirne rekvizicije, seveda v večjem številu, kakor je tukaj predpisano. Ako se bo predpisano število enakomerno porazdelilo, oziraje se na gospodarske razmere in sicer na ta način, da se vzame pri večjih kmetih nekoliko več, pri majhnih manj, v hribovitih krajih se pusti več volov, kakor tam, kjer je vsaj še nekaj konj, potem položaj še ni popolnoma obupan dasi je skrajno težaven. Deželna komisija za ureditev prometa z živino na Kranjskem“ je določila kar najnižje množine mesa za civilno prebivalstvo, da ohrani na ta način večje število živine za pleme. Deželna vlada je izdala pred kratkim posebno naredbo, da se bo lahko s silo vzelo tudi plemensko živino onim pesestnikom, ki je imajo odveč in se bo ista oddala takim, ki imajo slabo plemensko živino in se je ista porabila za klanje, oziroma tistim, kateri sploh nimajo plemenske živine. Na ta način bo mogoče ohraniti le najboljše, slabše pa pobrati za klanje.

Kako je poljedelško ministerstvo pritegnilo posamezne dežele k oddajam živine, bodi povedano sledeče:

Nižje Avstrijska mora oddati od vse svoje živine	14,4%
Gornje Avstrijska	15,9%
Solnograška	16,0%
Koroška	16,4%
Tirolska in Predarelska	13,6%
Češka	15,5%
Moravska	14,6%
Šlezija	14,7%
Galicija	12,7%
Kranjska	16,2%

Kranjska je torej med prvimi, kar se tiče dobave. Če še pomisljmo, koliko živine se iztihotapi čez mejo, kjer se proda za visoke cene, v različnih krajih se kolje tudi pod roko, potem je treba resno pomisliti na to, da res varčujemo z mesom, kar največ mogoče. Gotovo je, da so mesta in industrijski kraji potrebni mesa, kjer primanjkuje ostalih živil, toda uničevanje živine še naprej, bi pomenilo katastrofo za celo naše narodno gospodarstvo. Nikakor ne smemo misliti, da bomo po sklenjenem miru lahko dobili živino od drugod, marveč bomo izključno navezani le na lastno prirejo. Zato

se je treba v enem oziru ozirati na konzumenta, v drugem oziru se je pa nemogoče upirati temu, kar se je predpisalo, ker nas v drugem slučaju lahko zadenejo še hujše posledice. Kmetovalci naj bodo prepričani, da bodo funkcionarji, katerim je izročeno pospeševanje živinoreje, storili kar je sploh mogoče storiti, da se ohrani vsaj najpotrebnejše.

Kmetijstvo.

Pametni nazori prehranjevalnega nadzornika.

Prehranjevalni nadzornik je ugotovil temeljem svojihkušenj, da je sedajni sistem popolnoma zgrešen. V isti meri, v kateri se je znižala količina žita, so se povišali stroški in ogorčenost kmetovalcev. Za nas, dejal je prehranjevalni nadzornik, bi bilo zelo prijetno, če bi nam ne bilo več treba zastopati sedajni sistem nabavljanja. Ta sistem nikogar ne zadovoljuje, nas pa sili zoper naše občutke, da smo kmetovalcu neprijetni. Kmetovalci so pozabili narediti napako, da so si pustili dosti predolgo in pa potrpežljivo dopasti tak zistem. Moral bi glasno zahtevati: Proč z zistemom, ki označuje kmetovalce kot sumljive in sleparje, ki jih spravlja ob pravice na lastni grudi, ki s kmetovalcem slabše ravna kot z oskrbnikom in industrijalcem, kajti posledni zamore cene napraviti po denarnih razmerah, kmet pa ne!

Tako je govoril prehranjevalni nadzornik za — Štajersko, stotnik Baltzer na občnem zboru štajerske kmetijske družbe v Gradcu dne 21. t. m.

Pri nas na Kranjskem so v tem smislu že zdavna govorili in nastopali možje kakor deželni glavar Šusteršič in deželni odbornik dr. Lampe. V tem smislu je takoj ko se je osnovala nastopila Slovenska kmečka stranka, le vsi drugi faktorji, zlasti vladni, ki imajo vso prehranjevalno akcijo izključno v rokah, so hranili in vzdrževali sedajni krivični in docela neumestni sistem — zlasti pa tudi vse kar je v zvezi z „Gospodarsko zvezo“ ki z ljubljanskim vojniškim prometnim zavodom, kjer kar mrgoli od vojne službe oproščenih „mladinov“ in ki ne morejo zadosti kazati svojega gospodarstva nad kmetom!

Dr. Korošec v Ljubljani.

Da se v resnem času napravi nekoliko vrišča, so v nedeljo v ljubljanskem Unionu slovesno izročili dr. Korošču podpise žensk za majniško deklaracijo. Do uresničenja te skupne zahteve Slovencev s to šumno priredbo seve nismo prišli niti za en korak bližje. Podrobno poročilo so priobčili že dnevnik, mi se omejimo večinoma na to, kar je ta aii oni dnevnik izpustil.

Dr. Korošec se je pripeljal v soboto v Ljubljano. Nekateri so agitrali po Ljubljani, naj posestniki izobesijo zastave. Trobojne zastave so bile izobešene na poslopih mestnega magistrata, Gospod. zvezi, Zadrugi zvezi, Mestni hranilnici in Unionu, v celi Ljubljani je poleg teh obesilo zastave še pet privatnikov. To pač ni bila sijajna slika, to ni bila tista slavnostna Ljubljana, kakršna je bila ob zadnjem katoliškem shodu, ko smo manifestirali za stara slovenska načela.

Dr. Korošec je bil sprejet z velikim vriščem. Na kolodvoru ga je v imenu ženstva pozdravila gospa dr. Tavčarjeva kot borilca za dosego svobodne in neodvisne jugoslovanske države. Pred kolodvorom sta pozdravila dr. Korošca odposlanca izvršilnega odbora narodnonapredne stranke dr. Novak in glavni urednik „Slov. Naroda“ dr. Kramer ter ga spremila k vozu.

V prvi voz so sedli državni poslanci Demšar, Gostinčar in dr. Pogačnik, v drugem se je vozil dr. Korošec v spremstvu ljubljanskega poslanca dr. VI. Ravniharja, v tretjem sta spremljali gosta zastopnici ženstva gospa dr. Tavčarjeva in gdčna Krekova, v četrtem pa odposlanca izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke dr. Novak in dr. Kramer.

Pred Medijatovo hišo so izpregli konje izpred dr. Koroščevega voza ter so ga peljali pred magistrat. „Sl. Narod“ opominja h temu: „Tako si narod sam vozi voz svoje usode.“

Na magistratu sta dr. Korošca pozdravila dr. Tavčar in dr. Triller. Dr. Korošec je govoril z balkona: Objubljam Vam, da ne bomo odnehali, ustrašili se ne bomo nobenega boja.

Zvečer se je vršil v Unionu slavnostni večer.

Nas, ki se v politiki ne radujemo po otročje nad barvanimi čepinjami, ampak iščemo povsodi jedra, zanima vsebina govorov. Dr. Korošec je dejal:

„Mi hočemo, na tem stojimo in ostanemo trdno, vsi kar nas je, mi hočemo, da so vsi Srbi, Hrvatje in Slovenci združeni (Viharno odobravanje). Mi hočemo svojo narodno neodvisno državo (Odobravanje, živijo-klici) in sicer na temelju proste samoodločbe celega naroda.“

„Jaz se ne bojim, niti trenutek se ne bojim več, da se ne bi uresničilo, kar mi hočemo.“

„Jaz sem prepričan, da moramo s svojo idejo prodreti, da se zedinjenje vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev mora uresničiti.“

Dr. Korošec zahteva zedinjenje vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov. To se pravi pač, da zahteva združitev Črne gore, Srbije in tistih balkanskih pokrajin, ki so od Srbov obljudene, kakor del Makedonije in Albanije. Zahteva je aneksionistična in daleč presega okvir monarhije, ki je bil začrtan v deklaraciji z dne 30. maja in za katero se je izrekel složno ves slovenski narod. Mi bi bili seveda še bolj veseli, ako bi bodoča Jugoslavija obsegala toliko ozemlje, a želeli bi vendar od političnega voditelja, da svojega stališča tako lahkomisljeno ne menjava, kakor dela dr. Korošec, ki se nekako igra s tako važnimi vprašanji, od katerih je odvisen uspeh ali fiasko cele naše politične akcije.

Prelat Kalan je na pozdravnem večeru govoril skeptično, da ne bo dočakal uresničenja Jugoslavije, je pa povdarjal, da moramo biti Slovenci v teh „usodnih trenutkih“ složni in edini in „jedinost“ z liberalci pod predsedstvom dr. Tavčarja ga je tako navdušila, da je sklenil svoj govor s pesnikom: „Jaz čutim danes vseh živih dan — moje srce kipi in poje — moja duša je židane volje — kot bi bila pila kraški teran.“ Odgovarjal je kot zastopnik Narodno-napredne stranke dr. Kramer, urednik „Slov. Naroda“, ki je dejal: „Ne varajmo sel Sedanja velika doba bo imela svoj konec. Po vsaki veliki nacionalni zmagi se prične notranja evolucija naroda. Ne bodo nehala nasprotstva, noben narod ne more živeti brez načelnih nasprotstev.“

Svobodomiselnici pri vsaki priliki naglašajo svoje načelno svobodomiselno stališče, ki jim gre nad vse drugo. Pristaši te nove S. L. S. s prelatom na čelu pa se svobodomiselnecem ponujajo, jim zagotavljajo le „slogo in edinstvo“ in so srečni, če od liberalcev vjamejo kak aplavz in se jim morejo prikupiti s tem, da udarijo po katoliških možeh, ki jim je boj za narodnost resna stvar, ne pa le priložnost za osebno reklamo!

Na večernem sestanku v „Unionu“ je govoril tudi soc. dem. Anton Kristan.

„Naprej“ pravi, da je med drugim takole govoril:

„Z ozirom na doslej izpregovorjene besede sem se priglasi, da razjasnim stališče razredno organiziranega proletarijata. Jugoslovanska soc. dem. stranka je na svojem strankinem zboru v decembru lani pozdravila majniško deklaracijo jugoslovansk. kluba kot politično idejo slovensk. meščanstva in kmetskega prebivalstva — obenem pa je ponovno potrdila svojo resolucijo iz leta 1909., v kateri je jasno in določno izrekla: da je jugoslovanski proletarijat za popolno ujedinjenje Slovencev, Hrvatov in Srbov. Sprejela se je na tem zboru tudi resolucija, ki to ujedinjenje povsem določno izraža. V javnosti se semtertje pojavljajo napačna mnenja. Jasno je, da je naše jugoslovansko delavstvo z vsem srcem za politično osvobojenje in samoupravo svojega naroda — ali njegov boj v praktičnem življenju velja več frontam na enkrat, zlasti oni, ki je zanj sedaj najvažnejša: osvobojenju lastne osebe, lastne družine, svojega „biti“ svojega gospodarskega obstanka. Kdor ne pozna skrbi za košček kruha, komur je povoljni obstoj zagotovljen, ta seve lahko vse svoje hotenje koncentrira na eno. Proletarijat pa tega ne more, ne sme. Proletarijat ve, da bodo tudi v bodoči Jugoslaviji razredni boji med delodajalci in delojemalci — ako se družabni red v temeljih do tedaj ne izpremeni! — Protestiram zato proti podtikanjem, ki prihajajo — upam vsaj iz napačnega porazumevanja položaja in stvari same. (Medklic ravnatelja Remca: „narodno vprašanje je prvo!“) Čujem medklic, da je narodno vprašanje glavno. Dejal sem že, da je brez dvojbe to res za onega, ki je brez drugih skrbi. Za proletarijat, za delavstvo pa je boj za njegovo narodno osvobojenje vzporeden z drugimi važnimi boji. — Ko polnopraven član delavske internacionale stoji jugoslovanska soc. dem. stranka — kar je seve samo posebi umevno — enako češki, nemški, poljski, italijanski socialni demokraciji na stališču samoodločbe in samouprave svojega, in s tem tudi vsakega naroda! Jasno je tudi vsled tega, da je njeni, tedaj naš politični ideal v tem pogledu: **demokratska, socialistična jugoslovanska država . . .**“

Med tem se je nekaj mladine sprehajalo po mestu in klicalo. Večja skupina je udrila tudi na dvorišče škofije, kjer se je kričalo: **Pereat Šusteršič, živijo Jeglič, živijo Korošec.** Kričanje je bilo vedno grše. To je presedalo celo dolgemu gospodu aranžerju teh manifestacij ki je pričel kričati: **Pozor, pozor! Slavite Korošca kot človeka ne pa kot zverino.** Na cesti je pozneje tolažil prevzhičene tovariše: **Danes ne smete nič pobiti, danes moramo biti mirni, kadar bo čas bomo pa vse pobili.**

„Narodov“ poročevalec je poročilo o sobotnih priredbah zaključil z besedami: **„Bila je krasna noč, ko smo hiteli domov. Jeklenotemno nebo je bilo posejano s svitlimi zvezdami in zdelo se nam je, da se luna ljubko smehlja beli Ljubljani.“** Nam se je tudi tako zdelo.

O nedeljski slavnosti pravi „Narod“: **Z galerije so se vile v kaskadnih draperijah barve troedinega naroda srbskega, hrvatskega in slovenskega. Tudi v sestavi narodnih noš je prišlo do veljave troedinstvo. Poleg Kranjce je stala Hrvatica, Črnogorka in Srbka.**

Na desni strani odra so se zbrali zastopniki naših kulturnih in obrambnih društev ter občinski svetniki obeh glavnih klubov občinskega sveta. Družbo sv. Cirila in Metoda je zastopal nje prvomestnik vl. svetnik Senekovič, društvo „Branibor“ je bilo zastopano po prvomestniku notarju Hudoverniku, Glasbeno Matico je reprezentiral predsednik muzejski ravnatelj dr. Mantuani. Dr.

Korošcu so sledili ljubljanski župan dr. Iv. Tavčar s podžupanom dr. Trillerjem, državni poslanci Demšar, Gostinčar, dr. Ravnihar in dr. Pogačnik, deželni poslanci dr. Novak, A. Ribnikar in Turk, odposlanec koroških Slovencev vikar Smodej, kot zastopnika izvršilnega odbora Narodno-napredne stranke ravnatelj Ivan Hribar in glavni urednik dr. Kramer, kot zastopnik izvrševalnega odbora S. L. S. pa kaplan Čok.

Nato je govorila gospa dr. Tavčarjeva, zanj Cilka Krekova, ki je seve pri imenovanju troedinega naroda Srbe tudi postavila na prvo mesto. kakor to dr. Korošec v Ljubljani dosledno stori.

Dr. Korošec je v svojem odgovoru rekel, da bi dr. Krek, če bi nedeljski šum videl, gotovo rekel: **Prijatelj, naša bitka je dobljena. (Viharni klici: „Je že dobljena!“)**

Po tem shodu je nekaj mladine kričaje spremilo dr. Korošca k obedu v „Marijanišče“.

Tako smo izvršili svojo poročevalsko dolžnost. Resnice pa dr. Korošec ljudstvu ni povedal! Mi mislimo pošteno s svojim narodom, zato slej kot prej pravimo, da je majniška resolucija lep program Slovencev, ki zahteva vztrajnega in jako modrega dela za svoje uresničenje, delo, ki ga morejo izvrševati samo politično zreli možje. Zavajati ljudstvo v drugo mnenje, je morda popularno, posebno pošteno pa ni. Treba je delati za kaj dosegljivega, vse drugo so pa za sedaj udarci po zraku in naj dr. Korošec desetkrat Srbe na prvo mesto postavlja. Škoda za čas, ki bi se ga lahko v resnično korist slovenskega naroda porabilo za resno delo za dosegljiv cilj, pri katerem bi tudi bela Ljubljana gospodarsko in narodno igrala v Iliriji kot njeno glavno mesto najodličnejšo vlogo.

V torek je zapustil dr. Korošec Ljubljano. Pri odhodu se ni nihče brigal zanj.

Vrata do miru.

Največja bitka na svetu. — Poraz Angležev in Francozov na zahodu.

Dogodki na zahodu so se razvili tako kot smo jih naznanili. Tri mesece so se Nemci pripravljali na ofenzivo na zahodu in sedaj vsak dan prinaša nova poročila o angleških in francoskih porazih. Na fronti dolgi 650 kilometrov ima sovražnik nad 180 divizij, kar je do 4 milijone mož, Hindenburg pa je dejal da je število nemške armade na zahodu sedaj večje, torej stoji v borbi na zahodu na obeh straneh osem do deset milijonov mož. Od morja do meje Švice se vrši velikansko borenje.

Že 23. t. m. so Nemci zasedli tretjo sovražno bojno črto. Med Arassom in St. Quentinom so Nemci do 26. marca prodrli sovražno bojno črto v širini nad 100 kilometrov v dolžini nad 45 kilometrov. V prvih urah so porazili Nemci 28 angleških divizij in nato še en del 30tih divizij ki so prišle prvim na pomoč.

Nemci prodirajo dalje, zasedli so Nesle, Bapaume in Albert. Na severu se je 26. t. m. razvijala bitka do Scarpe, na jugu do Noyona. Dne 27. t. m. so bili Nemci že v Noyonu, prekoračili so Sommo in Ancre, razbili so zvezo med francosko in angleško armado. Polovica angleške armade na zahodu je poražena.

Nemški sunek gre sedaj na Amiens, kar bi pomenilo, da je ogrožena južna sovražnikova črta. Nemci bi napadli lahko luke v kanalu in Pariz bi bil ogrožen. Angleži se boje, da bodo potisnjeni k morju. Nemci prodirajo na Amiens od Alberta in na cestah Nesle in Roye.

Delovanje topništva je silno. Nemci imajo v boju do 62.000 topov. Na vsakih 10 metrov stoji nemški top. Na Francoze in

Angleže strelja tudi veliko število v Rusiji in Italiji zaplenjenih topov. Nemci obstreljujejo iz daljave 120 kilometrov iz novih 240 milimeterskih Kruppovih topov Pariz. Vsak tak strel velja 20.000 frankov, tako pravijo pariški listi. Vsakih 10 minut prilete strašni izstrelki v Pariz. Prebivalstvo beži iz Pariza. Vlada bo odpotovala iz Pariza proti jugu. Nemci groze, da bodo z dalekosežnimi topovi iz Calisa obstreljevali London in iz Ostende trdnjavo Dover. Pariz je zadet na 300 krajih.

Iz Verduna odstranjujejo civilno prebivalstvo.

Nemci so ujeli do 26. t. m. nad 45.000 ujetnikov. To malo število razjašnjuje s tem, da je na bojišču vse polno mrtvih sovražnikov. Kakor poročajo, rabijo nemške naskakovalne čete nov plin, ki izredno učinkuje. Angleška in francoska infanterija mora dan in noč imeti maske proti plinu. Poročevalec „Berne Tagblatt“ pravi: **V plinovitih oblakih so cele sovražne baterije naenkrat utihnile. Sovražnik ve, da imamo še drugo, izdatnejše sredstvo, s katerim za enkrat še nismo na stopili.“**

Število nemških letalcev so podesetorili, celi roji letalcev zasledujejo umikajočega se sovražnika. Tudi nemški tanki se udeležujejo boja.

Nemški plen je velikansk, skoro večji kot je bil pri italijanski ofenzivi. Francozi in Angleži so izgubili silno materijala, tako, da jim ga tudi največja ameriška pomoč ne nadomesti. Nemci so dobili celo velikansko skladišče nedotaknjene, posebno mnogo municije in živil.

Doslej so Nemci vzeli 93 sovražnih letal in 963 topov.

Nemški cesar je 23. marca brzojavil cesarici: **„Veseli me, da Ti morem poročati, da smo po božji milosti zmagali v bitki pri Moncy, Cambrai, St. Quentin in La Fere. Gospod je sijajno pomagal. Naj bi pomagal tudi dalje. Viljem.“**

Hindenburg je 26. marca izjavil: **„Prvi akt je končan.“**

Angleške in francoske čete, ki so bile na Laškem hite na pomoč, a ta pomoč bo prepozno došla. Angleži zahtevajo pomoči tudi od Italije, pa ta je sama v škripcih. Tudi za Italijo je obračun vedno bližji.

Angleži so obupani. Polkovnik Repington pravi v „Morning Post“: **„Usoda Angleške je na tehtnici med zmago in porazom.“**

Teh dogodkov smo pričakovali. Razvijajo se tako, kakor smo jih predvideli. Ofenziva na zahodu odpira vrata k miru.

Jugoslovansko vprašanje.

Kompromisi za S. H. S. — Čudne zveze.

„Corriere della Sera“ poroča, da so znani italijanski časnikarji C. Maranelli, G. Salvemini v zbirki „La Giovine Europa“ objavili brošuro „La Questione dell' Adriatico“ z novimi predlogi za zvezo med Jugoslavijo in Italijo. Po tem predlogu bi Goriska, Trst in Istra razun okraja Voloska, kakor tudi kvarnerski otoki in nekaj dalmatinskih otokov pripadalo Italiji. Reka in Zader bi bila pod suverenito S. H. S., za odotne Italijane bi se razširila avtonomija municipija, katero garantira Italija. V zaščito Italijanov v mestih Dalmacije ima koncedirati vlada S. H. S. šolske in sodnijske koncesije. Iste pravice potem dobe beneški Slovenci. V Italiji torej tisti faktorji, ki delajo na razrušenje avstrijske države in poizkušajo kompromisariti z Jugoslavlani nazivajo novo državo „S. H. S.“, ravno tako kakor jo je nazvala, predno smo ta članek „Corriere della Sera“ dobili pred oči nova zagrebška izjava dr. Korošca in Izidorja Cankarja. „Slovenec“ je to nazivanje „Corriera della Sera“ seveda utajil, kar da tudi

misliti. „Slovenčevo“ končno mnenje o potrebi kompromisa med Italijani in Jugoslovani je bilo žalibog konfiscirano. Če bi bil „Slovenec“ zapisal, da naš pošten narod vsak kompromis s sovražniki Avstrije, ki so tudi sovražniki skupnosti našega naroda, odločno odklanja, bi menda ne bi bil konfisciran. Mi hočemo svoje stvari urediti v Avstriji in drugi se v naše zadeve nima vtikati, najmanj pa Italijani, ki bi radi z notranjimi hujskarijami razbijali Avstrijo, da potem sami pograbijo kar največ naše zemlje.

Angleška „Morning Post“ poroča o važnih dogovorih med Italijani in Jugoslovani. Dotični načrt, da je odobrilo tudi večje število odličnih Jugoslovancev iz Avstrije. Dogovori so se vršili v Švici. Kdo so neki ti „odlični Jugoslovani iz Avstrije“, ki potemtakem ne morejo več stati na besedilu majniške deklaracije in kje so tista skrivna pota, ki jih preko Švice vežejo s sovražniki Avstrije?

Bomo pa še dolgo čakali.

Med tem, ko poslanci „Jugoslovanskega kluba“ ljudstvu mečejo pesek v oči, da bomo Jugoslavijo Slovencev, Hrvatov in Srbov v najkrajšem času dobili, je „Slovenec“ ob priliki izročitve ženskih podpisov za majniško deklaracijo dr. Korošcu zapisal:

„Slovenka, ki je podpisala izjavo za našo državno samostojnost, ne bo tega več pozabila. Ona je žena in mati, ona je dekle in bo mati. Za kar se je enkrat ogledlo njeno srce, bo živelo v njenih otrocih. Šele prihodnost bo pokazala, kako dalekosežnega pomena je bila ženska agitacija za jugoslovansko državo.“

Ali so zborovalkam v „Unionu“ to povedali? Ali so jim tudi tako odkrito rekli, da bodo „dalekosežni pomen“ (!) videli šele otroci zborovalk. Kateri rod bo pa še le videl tisto državo, katero je dr. Korošec v Zagrebu na novo zidal v oblake in kateri ni več dal okvirja habsburške monarhije. Če bi ti ljudje resnično spoštovali in ljubili svoj narod, ga ne bi tako grdo varali in slepili! — Zadnji „Jugoslovan“ pa piše: „Naša jugoslovanska država je dejstvo.“ Može so hitro zadovoljni in veliko vidijo, če imajo liter vina pred seboj.

Wilson in Jugoslavija.

Ker je Wilson rekel srbskemu poslaniku Vesniću, da je on uverjen, da se mora svetovna vojska končati z ustanovitvijo neodvisne Jugoslavije, beležijo vsi antantni listi to vest z velikim zadoščenjem. „Hrvatska“ vprašuje, zakaj Wilson ne da dobrega zgleda in ne ustanovi v Ameriki neodvisne Jugoslavije? Prostora in ljudstva ima za to dovolj.

„Junaki z jezikom, a prvi na begu?“

Tudi Hrvatska obsoja one člane Jugoslovanskega kluba, ki so zapustili v odločilnem trenutku pri glasovanju o proračunskem provizoriju klubovo disciplino in izostali od glasovanja, ter pravi: „O dalmatinski politiki, junaki na jeziku, a prvi na begu, kadar treba odločno nastopiti! Imamo ž njimi že obilne izkušnje. Kamor se oni pritaknejo, gre vse narobe. Slovenci v svoji prostodušni naglosti bodo doživeji še gorko razočaranje!“

Kaj hočejo?

„Hrvatska Država“, ki je bila pred dvema letoma ustanovljena, da zagovarja pravo in čisto „jugoslovanstvo“, piše:

„Jugoslovanstvo samo po sebi ne pomeni nič. — Mi hočemo svobodo, in ako bi ta Jugoslavija imela biti po receptu gg. Šusteršiča in Radiča, se rajši taki Jugoslaviji odrečemo. Kakor se odrekamo tudi Jugoslaviji „Hrvatske“, gg. Stadlerja in

Horvata. — Naša evolucija — doslednost enemu načelu: Svoboda in interes naroda.“

Mi smo iz vsega početka trdili, da se tem ljudem ne gre za Jugoslavijo, nego za nekaj drugega. „Slovenec“ in „Domoljub“ pa pravita, da „ovajamo“!

Politični pregled.

Del Čehov se vrne k pametni politiki?

Vodja katoliškonarodnih Čehov poslanec dr. Hruban je imel v Olomucu govor, v katerem je o sedanjih češki taktiki dejal:

Meseca julija preteklega leta so se v državnem zboru koncentrirale slovanske stranke ter so ondi dosegle večino. Amnestija je bila posledica češke aktivitetne politike. Ko je bil sklican drž. zbor, je sklenil češki svaz, da uloži predlog za revizijo ustave, katerega je izdelal dr. Fiedler. Toda tu je izjavil dr. Stranský, da se Čehi posvetovani o reviziji ustave ne morejo udeležiti, ampak da pričakujejo uresničenja svojih narodnih ciljev od mednarodne mirovne konference. Češki svaz hodi še vedno po tisti poti, katero je nastopil, ko je odklonil svojo udeležbo pri reviziji ustave dne 12. junija preteklega leta. Poleti preteklega leta so se vršile avdijske čeških politikov, pri katerih se je lahko spoznalo, da ima mladi cesar najboljšo voljo in najboljše namene in da je naklonjen češkemu narodu.

Češki narod pa moli med tem svojo narodno samostojnost kot kakega svetnika, fantazira se in romantizira, v istem času pa, ko na ničesar drugoga okolu sebe ne mislimo, utrjuje se centralizem in deželna avtonomija je tako podpirana (!), da so morali deželni odbori proti temu protestirati. Med tem, ko kakor bi bili zamaknjeni, pričakujemo uresničitve „češke države“ od Evrope, se majo tla pod našimi nogami in mi pozabljamo, da moremo do češke države priti samo z odločnim delom in z izrabljanjem vsake ugodne prilike, nikakor pa ne s fantaziranjem.

Kako antanta spoštuje pravice malih narodov

je pokazala zopet s tem, da je Holandski zaplenila ladije. Angležem je v prvi vrsti za njihove koristi in mali narodi so jim zato tu, da jim služijo. S tako S. H. S. kakor si jo predstavljata Italija in Angleška, bi Slovenci in Hrvatje prišli pod kap.

Koliko velja vojna.

Zakladni tajnik grof Roedern je rekel v nemškem državnem zboru, ko je utemeljeval 15 milijard vojnega posojila: „Angleški zakladni kancler pravi, da znašajo vojni stroški povprečno 130 milijonov na dan. Mi imamo še nekoliko manjše stroške. Toda kmalu bomo dosegli angleške stroške. Glavno breme vojne v Evropi nosita tudi v tem oziru Nemčija in Anglija. Računanje stroškov svetovne vojne postaja vedno težavnejše, zakaj, ne vem, kaj bosta južna Amerika in Azija porabili zanjo. Omejujem se na strahovito številko v Evropi, ki pa je bolj strahovita za naše nasprotnike kakor za nas. Računam, da niso dosedanjji vojni stroški Evrope manjši, nego 550 milijard. Od teh je izdal sporazum najmanj 370 milijard, skupina osrednjih držav s svojimi zaveznicami ne več nego 180 milijard. Če preračunamo stroške na osebo, pripada na Nemčijo na osebo 1600 mark, na Anglijo pa nad 2400 mark, na Francijo nad 2500 mark in v Italiji so vojni stroški dosegli približno tisto višino kakor v Avstriji.“

Razširjajte „Resnico“!

Za mir.

Upanje na japonsko pomoč

bo antantarjem skoro gotovo tudi šlo po vodi. Japonski poslanik v Bernu je prav odločno izjavil, da Japonska nikakor ne namerava poseči v evropske razmere.

Srbija za status quo?

Agence Helénique omenja, da bi bila nova srbska vlada pripravljena na podlagi prejšnjega posestnega stanja razpravljati o miru. Nekaj ozemlja bi dobila Bolgarija.

Mir z Rumunijo

je gotova stvar. Mirovna pogodba je podpisana. Ni izključeno da postane Rumunija naša zaveznica.

Dnevne vesti.

Ob Veliki noči — prazniku zmage se spominjamo naših vojakov s tem, da prispevamo za „Vojaški dom“ v Ljubljani. To bodi velikonočni pozdrav domovine vrlim junakom. Darovi se pošiljajo na naslov: Odboru za Vojaški dom v Ljubljani.

Katera država je to? Dr. Korošec v svojih govorih postavlja Srbe vedno na prvo mesto. Ali hoče dr. Korošec s tem kazati na državo, v kateri bi imeli Srbi večino in odločujočo vlogo. Majniška deklaracija ima Srbe na zadnjem mestu. Dr. Korošec deklaracije vsak dan po svoje spreminja.

Lepa edinost. Bodimo z liberalci povsod edini — so vpili mladini, ko so grdili najzaslužnejše in najdelavnejše može na Kranjskem. Kako liberalci to „edinost“ razumejo, so takoj pokazali. Za „edinost“ so tam kjer so bili doslej v manjšini — kjer so pa v večini, pa besedo „edinost“ nič ne poznajo. Ne v „Slov. Matici“, ne v ljubljanskem obč. svetu, nikjer, kjer imajo kaj v rokah. Iz rok naj jim pa da vse S. L. S. Res zelo lepe vspehe imata že sedaj s svojo taktiko oba gg. Kalana. Kaj bi jima prinesla šele bodočnost v — S. H. S.?!
Zopet podlo podtkanje! „Slovenec“ ni popravil še nobene svojih mnogoštevilnih laži o dr. Šusteršiču, že je te dni se proslavil z novo infamijo. Dne 21. marca je zapisal: „Ovaduški članki „Resnice“ se prevajajo kakor vemo, v izbrano nemščino in se pošiljajo ministerstvom na Dunaj.“ — Dne 23. marca je pa „Slovenec“ zapisal: „Povedali smo že v listu, da romajo ovaduški članki zoper slovenske „veleizdajalce“ v krasno nemščino prevedeni na Dunaj v ministerstva — in ne pošilja jih morda policija ali državno pravdnštvo.“ — „Slovenec“ naj kar odkrito pove kdo jih pošilja! Zakaj toliko obzirnosti, ko je že glede dopisnika „Reichspost“ in „Slovenčevih“ člankov dosegel rekord v lažeh. Kakor je nam znano, se od drž. oblasti iz vseh listov pošilja na Dunaj, tudi „Slovenčeve“ neumnosti, ki gredo na rovaš naše poštene duhovščine in našega poštenega ljudstva, za druge pošiljatve pa mi ne vemo. Ali take stvari morda ministerstvom pošilja minister Žolger? „Slovenec“ le na dan, pa z resničnimi dokazi, ne z lažmi!

Žrtev sedanjih razmer na ljubljanskem tramvaju je postal šestošolec Draksler, sin uslužbenca Kleinmayerjeve tiskarne. Povožen je bil tako hudo, da je deček v par trenutkih umrl.

Besede in dejanja. Poslanec dr. Lovro Pogačnik, ki se je vsposobil za državnika z znanim svojim izrekom: „Za advokata bi bil, pa mi vsaka dobra misel prepozno pride“, se na shodih cedi ljubezni do naroda in silno ogorčeno govori o vsakem preganjanju. Gospodu poslancu pa so v nedeljo, ko se je vračal s shoda v „Unionu“ na sv. Petra nasipu nekateri okoličani vzbudili jako neljube

spomine. Neki okoličan mu je na ves glas očital, da v dejanju kot častnik napram moštvi take ljubezni do naroda ni kazal. Okoličan je njegovo takratno obnašanje označil z jako krepkim izrazom. G. poslanec si je pogladil brado in šel naprej. Morda se je sedaj g. poslanec spomnil na svoje prijazno razmerje z moštvom in vložil v prihodnji seji drž. zbora interpelacijo o sebi.

„Resnico“ zmerjata „Slovenec“ in „Domoljub“, češ da ju ovaja kot veleizdajalca in antantarja. Bralci „Resnice“ dobro vedo, da „Resnica“ le citira, kar pišeta ti dve skrajno zmedeni glasili, in sicer le to, kar je tiskano. Kar je zaplenjeno, to ve pač le vlada, policija in državni pravdnik. Kar ti morda dalje poročajo, vendar ni kriva „Resnica“. Najbolj se ovajajo gg. mladini sami, s svojimi dejanji še bolj, kakor s svojimi besedami. Mi pišemo čisto po pravici in vsako reč imenujemo s pravim imenom. Kar uganja danes velik del slovanskega časopisja, je neprestano slepljenje naroda, ki bo trpel za grehe takih časnikaarjev.

„Duhovni pastir“ je l. 1914. v „Društvenem Govorniku“ na str. 233. priobčil dr. Šusteršičev govor po umoru nadvojvode Franca Ferdinanda doslovno. Tedaj je „Duhovni Pastir“ pač smatral ta govor po vsebini in obliki kot tako vzoren, da ga je moral priobčiti za uporabo društvenim govornikom sploh. Pred kratkim je pa istotako iz „Katoliške tiskarne“ izšla poslanica duhovščini, sicer brezimna, a s podpisom „Ljubljanski duhovniki“. V tej poslanici se pa imenuje ta govor „smrti greh“ dr. Šusteršiča, zaradi katerega mora izginiti iz javnega življenja. Urednik „Duhovnega Pastirja“ pač ne bi smel molčati na tako žalitev, kajti on se je udeležil ravno tistega „smrtnega greha“, kakor dr. Šusteršič.

K. T. D. Razpošilja se neka „kompromisna“ lista za odbor K. T. D. Kdor primerja imena s starim odborom, bo takoj razvidel, da bi pomenila taka rešitev skrajno poostreitev položaja. Prelat Kalan hoče svojo pogubno pot naprej!

Tajni svetnik cesarjev je postal kranjski dež. predsednik grof Attems. „Slov. Narod“ pravi, da je dr. Šusteršič propadel. Liberalni listi so pred tedni pričeli namenoma širiti neresnične vesti, da bo dr. Šusteršič imenovan za tajnega svetnika, da bi mogli potem zopet še bolj se lagati.

Za izpremembo občinskega volilnega reda v Ljubljani je sklenil ljubljanski občinski svet čudno resolucijo, ki se glasi: „1. Mestni občinski svet se brezpogojno izreka za princip, da se pri vseh avtonomnih zastopstvih uvede splošna in enaka volilna pravica s proporcionalnim sistemom in da se pri tem dá volilna pravica samoupravnim osebam obojega spola. 2. Deželni odbor se pozivlja, da naj predloži deželnemu zboru primerne predloge, s katerimi se bo splošna in enaka volilna pravica na način, kakor ga omenja odstavek 1., uresničila za vse občine naše dežele. 3. Mestni občinski svet bi moral pa najodločneje ugovarjati, če bi deželni odbor, kot je to že enkrat storil, omejil svoje predloge samo na deželno stolno mesto Ljubljano, medtem ko bi hladne krvi pripuščal, da bi pri vseh drugih občinah v deželi ostalo pri dosedanem krivičnem volilnem redu.“ — Na zahtevo socialnih demokratov so morali napredni gospodje skleniti, da so za splošno in enako volilno pravico z proporcionalnim sistemom in za splošno žensko volilno pravico. Da se pa razvidi, da jim stvar ni resna in da je v resnici nočejo, so pa storili tudi sklep pod št. 3., v kateri pravijo da je ne marajo, če je tudi drugod ni. Mi pa mislimo: Če je ta volilna pravica dobra za Ljubljano, se naj vpelje brez ozira, ali je drugod ali ne. Z dobro stvarjo se mora vendar nekje začeti, in začne se naj pri naj-

bolj naprednih prebivalcih v deželi, ki so brez dvoma Ljubljancje . . .

Pogorelci v Bevkah in državna podpora. Svojedobno je na posredovanje drž. in dež. poslanca dr. I. Šusteršič-a ministerstvo za notra ije zadeve odločilo Bevškim pogorelcem državno podporo. To odločbo je pa preklicalo, ker finančno ministerstvo ni pritrdilo. Deželni glavar dr. Šusteršič je na to opetovano posredoval v prilog pogorelcem pri ministerskem predsedniku. Te dni je sprejel od ministerskega predsednika vit. Seidlerja obvestilo, da je ministerstvo notranjih zadev sporazumno s finančnim ministerstvom imenovanim pogorelcem dovolilo pet tisoč kron državne podpore. Finančnemu ravnatelstvu v Ljubljani je zaukazano, da to svoto izplača.

Pred ljubljanskimi mesnicami stoje trume žensk in otrok od enajstih zvečer ki čakajo, da se ob šestih zjutraj odpro mesnice in da dobe 10 dek mesa. Mnogi morajo oditi kljub dolgemu čakanju praznih rok.

Znamke s sliko cesarice dobe na Ogrskem.

Kako se tihotapi! Na kolodvoru v Osejku so zaplenili dva vagona moka, ki so ju hoteli spraviti čez mejo kot „kislo vodo“. Ko so vagona odprli, so našli v njih steklenice za kislo vodo, ki so bile napolnjene s fino pšenično moko.

Bosenske otroke iz krajev, koder trpe lakoto, vozijo še vedno na Hrvaško v Banovino, da se prehranijo. Pripeljali so jih zadnji čas zopet več stotin.

Gospodarske vesti.

Dobava klavne živine na Kranjskem. Deželni glavar dr. Šusteršič je sprejel od ministerskega predsednika vit. Seidlerja sledeče pismo:

„Vaše preblagorodje!

Obzirno na naprosbo Vašega preblagorodja, naj se kolikor mogoče zniža dobava klavne živine iz kranjske dežele, čast mi je Vašemu preblagorodju temeljem informaciji poljedelskega ministerstva sporočiti, da se je kranjski deželi za dobavo predpisane količine klavne živine meseca marca močno znižala in je znašala samo 1500 komadov.

Poleg te količine ima kranjska dežela še za potrebščino civilnega konsuma, garnizij in pomožne akcije v deželi dobavljati klavno živino in se ta potrebščina porazdeluje od deželne vlade.

Meseca marca se je izvršilo znižanje za 2100 glav proti predpisu za mesec februar in, ker se je preuredilo dobavno razmerje za klavno živino med Avstrijo in Ogrsko ter ugotovilo do 31. maja 1918, je upanje, da se dobavni kontingenti za kranjsko deželo ne bodo zvišali, to pod pogojem, da ostanejo podpisi za armadno potrebščino na isti višini kakor meseca marca.

V mescih, ki sledijo od 1. junija naprej, namerava poljedelsko ministerstvo po možnosti prizanašati z ozirom na planšarstvo planinskim deželam, tedaj tudi Kranjski. Če pa bo mogoče ostati pri znižanem kontingentu meseca marca od 1500 glav, se trenutno ne more z gotovostjo obljubiti, ke je ta odvisna od višine vojaških predpisov ki nastopijo po 1. juniju.

Sprejmi Vaše preblagorodje zagotovilo mojega najodličnejšega velespoštovanja.

Dunaj, 22. marca 1918.

Seidler I. r.“

Iz tega pisma se razvidi, kako neumorno, vestno, skrbno in uspešno se prizadeva naš

deželni glavar v teh težavnih časih varovati interese kmetijstva in prehrane naše dežele.

Drugi pa njegovo delo k večjemu zavirajo. —

Dva vola — 20.000 Kron. Budimpeštanska policija je obsodila Rado Wladasza v 15 dnevni zapor in na 200 kron globe, ker je zahteval za dva vola 20.000 kron.

Spodnja Donava očiščena min. Vojni tiskovni stan poroča: Z 20. t. m. je Spodnja Donava pri Sulini očiščena min po zaslugi naše podonavske mornarice. Po Donavi se bo zdaj lahko uvažalo blago iz Ukrajine.

Dodelitev cementa je v bodoče mogoča le po gospodarski zvezi cementne industrije na Dunaju (Wirtschaftsverband der Zementindustrie, Wien III/2, Ditscheie gasse Nr. 2). Prošnje za podelitev cementa za vse nevojaške stavbe brez izjeme se morajo vlagati ne pri ministerstvu za javna dela, temveč neposredno pri navedeni gospodarski zvezi na predpisanih formularjih. Ako pa gre cement za vojaške stavbe, naj se dotične prošnje pošiljajo na c. in kr. vojno ministerstvo, oddelek 8/H. B. na Dunaju. Navedene tiskovine (formularji) se dobe pri imenovani zvezi in pri vsaki cementni tovarni. V svrhu hitre rešitve teh prošenj se mora posebno paziti na natančno izpolnitev formularjev in na donos zahtevanega uradnega potrdila o potrebi in nujnosti dotičnega porabnega namena.

Urad za oblačenje ljudstva je prevzel nalogo, da preskrbi srednje stanove s ceneno obleko in obutvijo. K srednjemu stanu se šteje vsak, ki ima manj kot 16 000 K letnih dohodkov. To smo menda vsi, kar nas ni popolnih revežev. Izdale se bodo izkaznice za obleko in obutev. Po vseh deželah so deželna mesta tega urada. O delovanju tega novega „deželnega“ mesta v Ljubljani nam ni doslej v javnosti znanega nič, razen da se je menda nekoč vršila ena seja . . . Vun z obleko in čevlji!

Prostovoljno tržno nadzorstvo in mesarji. Na Dunaju se je z vladnim sodelovanjem osnovalo prostovoljno tržno nadzorstvo, obstoječe zlasti iz ženskih. Občinstvo naj bi samo zasledovalo napake na trgu z živili in sodelovalo s tržnimi organi, da se odpravijo. Gospodinjska in konsumna društva so imenovala svoje članice, ki so šle v veliko tržnico, koder so jim hoteli razsekati vola in razlagati posamezne dele in vrste mesa. A tu so gospe slabo naletele. Mesarji niso bili s to novo oblastjo prav nič zadovoljni. Udeležnice tega poučnega tečaja so mesarji zmerjali, gospem potrgali klobuke z glave, jih suvali in vpili: Od ženskih se ne pustimo nadzirati. Bil je vsako predavanje nemogoče.

Naša aprovizacija. Če gledamo razmere v naši aprovizaciji, ne vemo, komu bi se bolj čudili, ali potrpežljivosti ljudstva ali slepoti vladnih krogov. Jedna špulica sukanca stane 40 K in če da kmet 100 kg pšenice, dobi zanjo tudi 40 K. Prasci spomladanji so po 10 K, špeh pa po 8 K, potem se bo splačalo prešiče rediti! Hotel sem kupiti 10 q korenjevega semena, niti za 100 K ga nisem dobil! Jeden volovski komat stane tudi 100 K, pred 20 leti je veljal 10 K. To se pravi iz kmeta norce briti.

Rekvizicija sena. Najbolj od vseh dežela je bila prizadeta pri rekviziciji sena Kranjska dežela, vsled nujnosti preskrbe soške armade. Sedaj se rekvirira seno po drugih deželah in povsod grozno upijejo. Na Štajerskem je odpor proti oddaji sena jako velik. A da se najde prava sodba, hočemo povedati nekaj števil. Do dne 3. marca je bila oddala Kranjska vojaštvu 204.649 q sena, Štajerska, ki je mnogo večja in rodovitnejša, pa samo 154.242 q sena. Koliko je torej Kranjska bolj prizadeta! Še večje je nerazmerje proti drugim deželam. Kranjska

je od naloženega kontingenta dala 117%, Tirolska 107%, Galicija 94%, Koroška 90%. To so dežele, ki so stale neposredno pod pritiskom armade. Druge alpske dežele so dale samo po eno tretjino, Češka in Moravska pa še mnogo manj. Kranjska je izčrpana in ne more nič več dati. Sedaj so drugi na vrsti!

Zvišanje cen klavne živine. C. kr. poljedelsko ministerstvo je naročilo „Dežel. mestu za vnovčevanje živine v Ljubljani“, da sme klavno živino plačati 1 K za kg žive teže pri vsaki kategoriji višje kot dosedaj, to pa le tistim rejcem, ki oddajo živino „Kranjskemu dež. mestu za vnoč. živine“ njega zaupnikom prostovoljno. Če je treba vzeti žival potom prisilne revizije, plača se le dosedaj veljavna cena. Pri živini določeni za civilni konzum po občinah se bo pod zgoraj omenjenimi pogoji plačevala tudi zgoraj omenjena višja cena. Meso pa ostane pri sedanji ceni ter se cena mesu za civilno prebivalstvo ne zviša. Diferenco med sedanjo ceno in višjo ceno, katero bo rejec prejel, bo nakazalo finančno ministerstvo „Kranj. dež. mestu za vnoč. živ.“

Bombaž na Ogrskem. Ker je dovoz bombaža nemogoč, ga je popolnoma zmanjkalo in smo v največji zadregi za obleko. Vsled tega se začne pridelovati na Ogrskem in v Sremu. Poizkusi so pokazali, da je ogrski bombaž enakovreden z najboljšim indijskim bombažem. Doslej ga niso pridelovali, ker so bile cene prekomorskega bombaža tako nizke, da ni bilo mogoče z njim tekrovati.

Tobak. Tobačna režiža kupuje bukovo listje kar po vagonih, da nam ga ponuja kot tobak za grozne cene. Sedaj so začeli tobak saditi tudi na južnem Tirolskem. V naših krajih so tudi poizvedovali, kje bi se dal tobak pridelovati, pa ni podnebje ugodno zanj.

Ali bomo tudi po vojni trpeli pomankanje? Po vojski potrebujemo uvoz važnih živil kakor riža, rastlinske masti, kave itd. ter surovin za našo industrijo kakor bombaža, volne, usnja, gumija, jute, koprplje, bakra, kositra itd. Po besedah antantinih državnikov bo vojni z orožjem sledil splošen gospodarski boj, v katerem naj bi bile centralne države vsled odrezanja dovoza najvažnejših surovin gospodarsko premagane. Na to pripominja dr. Mörl, da se ta grožnja ne sme smatrati za odveč resno. Mir bo vzbudil spravljiva čustva, predvsem pa ni tako jednostavno centralnim državam zamašiti vse vire surovin. Vsled poostrene podmorske vojne se je število trgovskih ladij tako zmanjšalo, da mora antanta svoj uvoz omejiti le na najnujnejše. Radi tega je verjetno, da se v prekomorskih krajih kupičijo velikanske množine surovin, katerih sploh ni mogoče odpeljati. Kakor se je nekaj na Rumunskem kupičilo žito, moka in petrolej, tako se danes kupiči v Braziliji kava, v Avstraliji volno in žito, v Indiji riž, bombaž in žito. Če je na eni strani vojna uničila velikanske vrednote, je na drugi strani podmorska vojna povzročila, da se je nabralo velike množine surovin. Seveda bo Anglija delala na to, da se polasti čim večje množine teh zakladov. Navzlic temu pa bomo dobili surovin, dasiravno ne v oni množini kakor v miru. To pa tudi ni potrebno, kajti naučili smo se omejiti se in vsaka, še tako majhna množina surovin, ki se bodo uvažale, bo nudila olajšavo napram današnjim razmeram. — Seveda bo pa ta olajšava postala izdatnejša šele čez nekaj časa po sklepu miru.

Izpremembe posesti. V ziljski dolini na Koroškem je imela knežja rodbina Porzia velike gozdove, ker je umrl zadnji potomec avstrijske linije Porzia, bi bil fideikomis prešel na italijansko linijo. Zato se je posestvo

od države postavilo na prodaj. Kupil je posestvo neki jud in Češkega.

Mesto bencina so iznašli Francozi za avtomobile drugo kurivo, ki je baje mnogo boljše, snažnejše in se ga pol manj porabi.

Ilirska banka. Na občnem zboru Ilirske banke je podal upravni svet poročilo, v katerem pravi: „Tudi to leto, ki je bilo za gospodarski in finančni razvoj velikega pomena se je nadaljevala obilica denarja, ki nam je stavila težko nalogo, da poverjena nam sredstva koristno in varno investiramo, ter ohranimo mobilnost našega zavoda. Trgovske kupčije so skoraj popolnoma prenehale, zato smo podpirali transakcije in institucije splošnega pomena. Kljub razmeram, ki so delovanje našega novo-ustanovljenega zavoda otežkočale, posrečilo se nam je doseči precej ugodne rezultate, kakor je razvidno iz predloženih računov. Našo glavnico, ki je pri ustanovitvi znašala K 1.000.000 — smo zvišali tekom leta na K 2.000.000 — in sicer zato, da ojačujemo lastna sredstva in da ji spravimo v ugodnejše razmerje s poverjenimi nam tujimi sredstvi. Razven tega upamo z večjimi sredstvi lažje zadostiti zvišanim zahtevam industrije, trgovine in združništva.“

Zavod se je precej živahno udeležil subskripcije V., VI. in VII. vojnega posojila, ter dosegel z ozirom na kratek čas svojega obstanka prav ugodne rezultate. Čisti dobiček prvega poslovnega leta znaša K 118.418'55 od tega odpade v smislu § 40 družbenih pravil 5% rednemu rezervnemu zakladu K 5.920'90 = K 112.497'65, 4 1/2% dividende na K 2.000.000. — = K 90.000'—. Od ostanka K 22.497'65 se je zvišal redni rezervni fond na K 20.000'— za K 14.079'10 ostalih K 8.418'55 se je preneslo na novi račun. Kupon st. 1 delnic s 1. aprilom tega leta izplača s K 18'— za delnico.

Od tobaka bo imela letos država 336 milijonov dobička.

Skupni dolg Italije znaša sedaj že 60 milijard. Amsterdamski finančni krogi računajo s finančnim polomom Italije.

Kadilci, veselite se! „Moravske Listy“ poročajo, da vozijo kmetje iz gozdov kneza Liechtensteina (na Moravskem in na Češkem) 1500 meterskih stotov gabrovega in bukovega listja, ki so ga nagreblji na tleh in katerega bodo porabili za tobak. Plačujejo za en cent 5 K in navadno se lahko na en voz natlači do 10 centov. Torej „tobaka“ bo dovolj.

Urad za prehrano na deželni vladi. Radi obsežnih in nujnih poslov, ki jih mora opravljati oddelek za prehranjevanje pri dež. vladi (oddelek I), je potrebno, da se zglasovanje in sprejemanje strank, v tem oddelku v splošnem interesu po možnosti omeji. Za sprejem strank sta določena samo sredo in sobota, od 10 do 12 ure dopoldne. Da se omogoči redno poslovanje v oddelku za prehranjevanje, naj se stranke osebno zglasujejo le v najnujnejših primerih.

Ribarstvo v Adriji je vzela v roke vojna mornarica. Sedaj nameravajo postaviti ob jadranski obali velike sušilnice in prekajalnice za ribe. Seveda se bo moralo preskrbeti, da ne bo vsled tega domače prebivalstvo, ki je navezano na ribištvo, prišlo ob hrano.

Uvoz žita iz Ukrajine. Na Dunaju se je ustanovila „Družba za uvoz žita“ z om. zav., ki bi poslovala kot glavna posredovalnica za nakup žita v Ukrajini. Društvena glavnica znaša 900.000 kron. Zastopniki vojni central Avstro-Ogrske in Nemčije se podajo na Ukrajinsko, odnosno na rusko mejo, da uredijo tam prevzemalnice za ukrajinsko žito. Preteklo pa bo najbrže še precej časa, preden se bo moglo pričeti v večji meri z izvozom ukrajinskega žita.

Nov denar. Dobili bomo bankovce po

5 K. Priporočajo se tudi novci po 50 in 25 h, a isti, ki bi morali biti srebrni, se bodo začeli šele kovati, ko nastopijo normalne razmere.

Deželna elektrarna na Hrvatskem. Hrvatski sabor je sprejel zakonski načrt o uporabi vodne sile rek Gačke in Like v županiji ličko-krbavski. Hrvatska vlada namerava zgraditi električne centrale, ki bi dajale 100.000 konjskih sil. Stroški so proračunani na 24 milijonov kron.

Vojnožitni prometni urad je tako gospodaril s krompirjem, da ga sedaj nimamo za seme. Pobral je kmetom krompir in jih tolažil, da dobe seme. Sedaj pa razglašajo, da semenskega krompirja nima čisto nič! Priporoča kmetom, naj si sedaj preskrbe semenski krompir sami, kakor vedo in znajo, sicer ostanejo njihove neobsejane. Kje ga naj pa dobe, ko je vse pobrano. Samo, kdor je kaj skrnil, bo mogel obsejati njivo. To je grozno gospodarstvo. Čim prej ta zavod preneha, tembolje za kmeta in za prehrano sploh!

Dopusti za moštvo. Brzjavni ukaz vojnega ministerstva določa, da se morajo dati iz narodno-gospodarskih, posebno pa iz poljedelskih ozirov takoj obširni dopusti moštvu, ki ni sposoben za fronto in ni neobhodno potrebno. Pri podeljevanju dopustov se ne sme postopati ozkosrčno. V prvi vrsti pridejo v poštev samostojni poljedelci, pridelovalci sočivja in vinogradniki ter sinovi, zetje in bratje taci poljedelcev; nadalje kmečki hlapci in za poljedelstvo važni obrtniki, mlinarji in njihovi sorodniki.

Kaj je bilo novega pretekli teden?

Župni upravitelj v Soči č. g. V. Aljančič je dobil zlati zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje. — Za častnega kanonika je bil inštaliran brežiški dekan č. g. Jože Mešček. — Odvetnik dr. Dragotin Treo se v treh mesecih preseli iz Ljubljane nazaj v Gorico. — Slovensko gledališče v Trstu je pridobilo za režiserja in voditelja predstav g. Milana Skerbinška. — V pokoj je stopil profesor veronauka na drž. realki v Gorici č. g. Hilarij Zorn. — Major g. Leopold Stuchly je povišan v podpolkovnika. — Minister Žolger je postal izredni vseučiliški profesor. — Šolski nadzornik vojaške uprave v Kragujevcu je postal Slovenec nadporočnik Herič. — Dr. Albert grof Lichtenberg je imenovan za konceptnega praktikanta pri kranjski dež. vladi. — Za doktorja zdravilstva je bil promoviran Matija Ambrožič iz Hrastenic pri Ljubljani, za doktorja prava pa Ciril Pfeifer, sin fin. nadkomisarja Pfeiferja. — Sina je umoril posestnik Rupert Sotler pri Sevnici. Sovražil ga je že dalj časa. Ko je bil te dni sin na dopustu, ga je oče ustrelil v prsa. Težko ranjeni sin je planil v kuhinjo k materi. Oče je planil za njim in ga še trikrat zabodel v prsa. — Odrejena je zaplemba premoženja 27 letnega dijaka Frana Peternela iz Bleda, kadetnega aspiranta vojnega vječnika v Rusiji radi zločina proti vojni sili države. — Gozdni paznik Benkovič v Kalu pri Postojni je v petek sprožil revolver na svojo ženo in jo zadel v prsa. Bila je takoj mrtva. — V neki gostilni v Celovcu je zaspal neki posestnik iz Jablanskih laz. V spanju mu je bila ukradena denarnica z 28000 K. — Sneg smo dobili v torek ponoči. — Pri sv. Petru na Krasu je povozil vlak 66 letno Ano Kovačič. — Iz tržaških zaporov je ušlo 9 nevarnih zločincev. — Poletni čas uvedejo s 15. aprilom. — Kočijo in konja ukradel je tat tržaškemu izvoščku, ko se je bil šel okrepčat v gostilno in pustil voz 10 minut brez nadzorstva na ulici. — Pet stanovanj v eni hiši oplenili so tatovi.

v Trstu, ul. Tor San Pietro št. 14. Pohoščivo so razbili, obleko, posteljuino, zastore, preproge itd. pa odnesli. Tatove so izsledili in zaprli. — Vlomilci so vdrli v pisarno trgovca z živino Ignacija Stern v Trstu in z orodjem, ki mu pravijo „prešičeva noga“, vlomili tudi v železno blagajno. Delati so morali vso noč, toda v blagajni niso našli drugega, nego par listin. — V hotelu de la Ville v Trstu se je bil nastanil neki poročnik. Naslednji dan se je oglasil v kavarni Adriatica, začel pogovor z natakarkem in mu ponudil večjo množino čokolade po zmerni ceni. Natakark je z veseljem sprejel, si izposodil potreben denar in šel naslednji dan k poročniku v hotel, kakor sta se bila domenila. Tu ga je poročnik takoj vprašal, da-li ima s seboj potrebnih 3000 K. Natakark je potegnil listnico in mu pokazal zveženj bankovcev. Sedaj je poročnik segel v žep, posvetil prebledelemu natakarku z revolverjem na prsi in mu zapretel, da ga ustrelji, ako mu ne izroči denarja in ne molči, dokler se on ne odstrani iz hotela. Natakark je ubogal kakor v sanjah in šele čez več minut sledil roparju, ki je bil pa medtem že izginil. Domnevajo, da je bil to kak preoblečen civilist. — K železniški nesreči na Falu blizu Maribora poročajo: Tam, kjer napravi pri Fali proga velik ovinek,

predno gre čez most, sta trčila drug ob drugemu vojaški vlak z dopustniki in tovorni vlak, prišedši iz Maribora. Oba sta bila v polnem teku. Dopustniki vojaškega vlaka so skoraj vsi trpeli, zato je bila nesreča tam večja. En železničar je obležal mrtev. Več vojakov je težko ranjenih. — V Spodnjem Logatcu se je ustrelilo te dni neko 19 letno dekle iz Spodnjega Logatca v spodnji del života. Dekle je umrlo. — Umrli so: V Opatiji znani hrvaški general Grba, v Ljubljani soproga vlakovodje gospa Uršula Gerdina, klobučar in posestnik gosp. Franc Hartman, železniški mojster gospod Matej Perme, gospa Marija Marinšek rojena Križaj, soproga uradnega sluga, ga. Marija Burja roj. Marinko, inženir v pokoju Franc Vik, gospa Katarina Košak, gospa Angela

Erbežnik, gospa Katarina Doljak roj. Breclj iz Solkana, na Dunaju rač. revident Karel Mlekuž, v Kamniku Marija Benkovič rojena Ogrinc, v Krškem c. kr. okr. gozdar Edvard Pfeffer, v Gradeu gospa Katarina Mazelle, veleposestnikova soproga, v Krvavem Potoku gostilničar Andrej Žerjav, v Lukovici pri Domžalah trgovec in gostilničar J. Smerkolj, v Trbovljah ga. Rozalija Plavšek, v Domžalah dekan rožeške dekanije č. gos. Franc Schaubach, na Viru posestnik Ivan Auman, na Bohinjski Bistrici gdčna. Ana Ravnik, na Dunaju inženir poročnik Anton Bernik, starešina „Danice“, na Bukovici pri Škofji Loki Valentin Podobnik, vsled težkih opeklin je umrla v Lipici pri Škofji Loki Marija Jenko in v Škofji Loki je umrla gospa Magdalena vdova Mendlin roj. Dereani.

Prostovoljna javna dražba

raznih z opeko kritih šup

se bo vršila **Veliki ponedeljek, 1. aprila t. l. ob 3. popoldne na Črnučah na opekarni.**

Reflektanti si lahko ogledajo šupe, od katerih je ena dolga 60 m široka 7 m, druga pa dolga 12 m, široka 6 m, ter več manjših, vsaki dan do dražbe.

Franc Peterca.

Kranjska deželna banka v Ljubljani.

Najvarnejše in najugodnejše se naloži denar v pupilarnovarnih $4\frac{1}{2}\%$ zastavnih listih in $4\frac{1}{2}\%$ komunalnih zadolžnicah Kranjske deželne banke. Letne obresti čistih $4\frac{1}{2}\%$ brez odbitka kakršnegakoli davka.

Daje **hipotekarna** in **komunalna** posojila. Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun pod najugodnejšimi pogoji.

Zadružna tiskarna v Ljubljani

r. z. z. o. z.

naznanja, da je svoj obrat preselila iz dosedanjih prostorov na **Starem trgu št. 19**, v prostore bivše tiskarne Dragotina Hribarja, zadnji čas „Zvezna tiskarna“

na Dunajsko cesto števil. 9.

ILIRSKA BANKA V LJUBLJANI

Šelenburgova ulica št. 1.

==== izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje ====

financira vojaške dobave in aprovizacijske kupčije. — Daje predujme na blago. — Eskomptira menice, fakture in terjatve. — Pospešuje trgovino, industrijo ter uvoz in izvoz. — Vloge na knjižice obrestuje po 4% . — Vloge na tekoči račun po dogovoru.